

IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI

U prvoj polovici 2008. godine, na razini Republike Hrvatske postojalo je šest izvanproračunskih korisnika: Hrvatske vode, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatske autoceste, Hrvatske ceste, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka te Hrvatski fond za privatizaciju. S rebalansom proračuna za 2008. godinu (srpanj 2008.), radi usklađivanja s europskom statističkom metodologijom ESA 95, Hrvatske autoceste razvrstane su u podsektor javnih nefinancijskih poduzeća te se njihove transakcije više ne evidentiraju u okviru sektora opće države. S obzirom na navedeno, podaci za 2008. godinu su preračunati te se iskazuju bez Hrvatskih autocesta.

Prihodi izvanproračunskih korisnika

Ukupni prihodi izvanproračunskih korisnika u 2008. godini ostvareni su na razini plana, točnije u iznosu od 6,5 milijardi kuna, od čega su najviše, 2,6 milijardi kuna, ostvarile Hrvatske vode.

Prihodi poslovanja izvanproračunskih korisnika u 2008. godini čine 97,2% ukupnih prihoda izvanproračunskih korisnika te u odnosu na plan bilježe pad od 1,6%.

Najveći prihod izvanproračunskih korisnika u 2008. godini čine **prihodi od administrativnih pristojbi i prihodi po posebnim propisima** koji su ostvareni u iznosu od 3,6 milijardi kuna i time zabilježili pad u odnosu na plan za 1,1%. Prihodi po posebnim propisima ostvareni su u iznosu od 2,3 milijarde kuna i bilježe rast u odnosu na plan od 4,7%, od čega najveći iznos ubiru Hrvatske vode i to prvenstveno od naknada za uređenje voda, za vodni doprinos, te od naknada za korištenje i zaštitu voda. Prihodi od administrativnih pristojbi ostvareni su u iznosu od 1,2 milijarde kuna preko Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i to po osnovi naknada za zaštitu okoliša i u odnosu na plan padaju za 10,6%.

Sljedeći po važnosti su **prihodi od pomoći** koje su izvanproračunski korisnici u 2008. godini ostvarili u iznosu od 2,2 milijarde kuna, a daleko su najviše ostvareni od kapitalnih pomoći iz proračuna. Naime, preko te stavke Hrvatskim cestama se iz proračuna isplaćuje naknada za ceste koja se ubire po litri prodanog goriva.

Izvanproračunski korisnici su u 2008. godini prikupili 542,2 milijuna kuna **prihoda od imovine** što je na razini planiranog iznosa. Od toga, prihodi od financijske imovine ostvareni su u iznosu od 500,6 milijuna kuna (5,1% iznad plana), a prihodi od nefinancijske imovine u iznosu od 41,6 milijuna kuna, (37,0% ispod plana). Prihodi od financijske imovine ostvareni su od kamata, dividendi, pozitivnih tečajnih razlika i ostalih prihoda od financijske imovine. Najveći iznos ovih prihoda ostvarila je Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u iznosu od 389,7 milijuna kuna, a daleko najvećim dijelom taj je iznos ostvaren od premija osiguranja depozita. Prihodi od nefinancijske imovine ostvareni su od prihoda od zakupa i iznajmljivanja imovine, naknada za ceste te ostalih prihoda od nefinancijske imovine. Najveći iznos prihoda od nefinancijske imovine, 32,1 milijun kuna, zabilježile su Hrvatske ceste i to od naknada za izvanredni prijevoz, korištenje cestovnog zemljišta, prekomjernu uporabu javne ceste i uporabu javnih cesta motornim i priključnim vozilima registriranim izvan RH.

Ostali prihodi izvanproračunskih korisnika u 2008. godini ostvareni su u iznosu od 63,2 milijuna kuna i bilježe rast u odnosu na plan za čak 76,8%. Ove prihode izvanproračunski korisnici su ostvarili obavljanjem vlastitih poslova na tržištu, donacijama i prihodima iz proračuna za financiranje redovne djelatnosti korisnika proračuna.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine u 2008. godini ostvareni su u iznosu od 180,9 milijuna kuna, što je 122,6% više nego li je planirano. Najvećim dijelom se to odnosi na prodaju zemljišta, a manjim dijelom na prodaju građevinskih objekata, postrojenja i opreme te prijevoznih sredstava.

Rashodi izvanproračunskih korisnika

Ukupni rashodi izvanproračunskih korisnika u 2008. godini ostvareni su u iznosu od 7,0 milijardi kuna, što je 5,2% manje od plana, od čega su **rashodi poslovanja** 5,6 milijardi kuna što predstavlja porast u odnosu na plan od 2,7%.

Promatrajući ostvarenje rashoda poslovanja pojedinih izvanproračunskih korisnika vidljivo je da su više od dvije trećine rashoda poslovanja zajedno ostvarile Hrvatske vode (2,4 milijarde kuna ili 41,9%) i Hrvatske ceste (1,8 milijardi kuna ili 32,0%).

U strukturi rashoda poslovanja najznačajnije mjesto svojim iznosom zauzimaju **materijalni rashodi** koji su u promatranom razdoblju izvršeni u iznosu od 3,5 milijardi kuna. U odnosu na plan to je povećanje od 6,5%. U njihovoj strukturi najznačajniji su rashodi za usluge.

Ostali rashodi izvršeni su u iznosu od 1,2 milijarde kuna (22,3% ukupnih rashoda poslovanja). Najvećim se dijelom (57,0%) odnose na kapitalne pomoći bankama i ostalim financijskim institucijama i trgovačkim društvima izvan javnog sektora koje u cijelosti pripadaju Hrvatskim vodama.

Rashodi za zaposlene ostvareni su u iznosu od 275,6 milijuna kuna (4,9% ukupnih rashoda poslovanja) što je u usporedbi s planom smanjenje od 8,6%. Od tog iznosa, 82,7% otpada na plaće.

Pomoći unutar opće države izvanproračunskih korisnika u 2008. godini iznosile su 273,6 milijuna kuna (4,9% ukupnih rashoda poslovanja). Od tog iznosa 54,7% se odnosi na Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, 43,9% na Hrvatske vode, a ostatak od 1,4% na Hrvatske ceste.

Financijski rashodi izvršeni su u iznosu od 262,6 milijuna kuna (4,7% ukupnih rashoda poslovanja). U usporedbi s planom to je rast od 20,8%. Najveći dio financijskih rashoda odnosi se na kamate za primljene zajmove od banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora Hrvatskih voda, Hrvatskih cesta i Hrvatskog fonda za privatizaciju.

Na **subvencije trgovačkim društvima izvan javnog sektora** otpada 39,1 milijuna kuna (0,7% ukupnih rashoda poslovanja), što se u potpunosti odnosi na Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost.

Preostali dio ukupno izvršenih rashoda poslovanja izvanproračunskih korisnika u promatranom razdoblju odnosi se na **naknade građanima i kućanstvima u novcu** Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u iznosu od 703,7 tisuća kuna.

Ukupni rashodi za nabavu nefinancijske imovine izvanproračunskih korisnika su u 2008. godini izvršeni u iznosu od 1,4 milijarde kuna čime su se u odnosu na plan smanjili za 27,1%. Promatramo li njihovo izvršenje po pojedinim izvanproračunskim korisnicima uočava se da se 80,5% odnosi na Hrvatske ceste.

Najvećim dijelom rashodi za nabavu nefinancijske imovine odnose se na **rashode za nabavu proizvedene dugotrajne imovine** (1,0 milijarda kuna), od čega na građevinske objekte otpada 980,8 milijuna kuna (86,9% građevinskih objekata otpada na Hrvatske ceste).

Rashodi za nabavu neproizvedene imovine izvršeni su u iznosu od 298,8 milijuna kuna, od čega se više od 91% odnosi na rashode za zemljište Hrvatskih cesta.

Preostalih 109,5 milijuna kuna rashoda za nabavu nefinancijske imovine odnosi se na **dotatna ulaganja na građevinskim objektima** kod Hrvatskih voda.

Financiranje izvanproračunskih korisnika

Slijedom ukupno prikupljenih prihoda i ukupno izvršenih rashoda izvanproračunskih korisnika, u 2008. godini ostvaren je ukupni manjak u iznosu od 503,9 milijuna kuna. Navedeni iznos financiran je razlikom ukupnih primitaka od financijske imovine i zaduživanja u iznosu od 1,9 milijardi kuna i ukupnih izdataka za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu od 616,5 milijuna kuna.

Najvećim dijelom (88,7%) **primici od financijske imovine i zaduživanja** su ostvareni po osnovi zaduživanja. Izvanproračunski korisnici u 2008. godini financirali su se prvenstveno zajmovima od tuzemnih banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora u iznosu od 1,3 milijarde kuna te zajmovima od inozemnih banaka i ostalih financijskih institucija u iznosu od 377,2 milijuna kuna. Ostala sredstva financiranja izvanproračunski korisnici su prikupili od povrata zajmova danih tuzemnim trgovačkim društvima, obrtnicima, malim i srednjim poduzetnicima izvan javnog sektora, od dionica i udjela u glavnici trgovačkih društava u javnom sektoru te od dionica i udjela u glavnici tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora.

Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova izvanproračunskih korisnika u 2008. godini prvenstveno su utrošeni na izdatke za dane zajmove u iznosu od 335,0 milijuna kuna, od čega je 85,1% sredstava utrošeno na dane zajmove tuzemnim trgovačkim društvima, obrtnicima, malom i srednjem poduzetništvu izvan javnog sektora. Za otplatu glavnica primljenih zajmova utrošeno je 264,3 milijuna kuna, od čega je 72,1% sredstava utrošeno na otplatu glavnice primljenih zajmova od banaka i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora, a ostatak na otplatu glavnice primljenih zajmova od tuzemnih banaka i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru. Za dionice i udjele u glavnici trgovačkih društava izvan javnog sektora u 2008. godini utrošeno je 17,2 milijuna kuna.